



VÄRMDÖ KOMMUN

## Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare





<b>Beslutsdatum</b>	2016-06-22
<b>Diarienummer</b>	2016KS/0070
<b>Reviderat</b>	-
<b>Lagstadgat styrdokument</b>	Kommunallagen 5 kap 3 §
<b>Ersätter styrdokument</b>	-
<b>Uppföljning</b>	Programmet uppdateras varje mandatperiod.
<b>Ansvar</b>	Kommunstyrelsen

## Inledning

Kommunfullmäktige ska, för varje mandatperiod, anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp.

Programmet ska också ange hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Beslut om programmet kan inte delegeras till kommunstyrelse eller nämnd.

## Syfte

När en kommun anlitar en privat utförare för en viss uppgift, som annars skulle ha utförts i egen regi, har kommunen kvar huvudmannaskapet och det övergripande ansvaret för verksamheten. Kommunen ska se till att den anlitade privata utföraren uppfyller de bestämmelser som gäller för verksamheten och kommunen ska ha möjlighet att kontrollera och följa upp verksamheten. Detta är en nödvändig förutsättning för att nämnderna ska kunna leva upp till sitt verksamhetsansvar. Kommunen ska också tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

## Omfattning/avgränsning

Kravet på program gäller specifikt när verksamheter upphandlas, men kan i praktiken också gälla för den egna verksamheten, särskilt om den agerar i konkurrens med privata utförare.

- Programmet gäller inom kommunens alla verksamhetsområden – vård och omsorg, kultur och fritid, hälso- och sjukvård, gator och parker, fastighetsförvaltning, kommunikationer och annan infrastruktur m.m.
- Programmet omfattar verksamheter som tydligt riktar sig till och rör medborgarna.
- Det kan handla om hela verksamheter, t.ex. särskilda boenden, men även delar av verksamhet med stor betydelse för medborgarna, t.ex. måltidsverksamhet och städning i skolan.

Dessa omfattas inte av programmet

Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en stiftelse som kommunen bildat ensam eller tillsammans med någon annan eller en förening



<b>Beslutsdatum:</b> 2016-06-22	<b>Diarienummer:</b> 2016KS/0070
<b>Dokumentnamn:</b> Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	

där kommunen bestämmer tillsammans med någon annan. En aktör som endast säljer enstaka tjänster faller inte heller inom begreppets ramar.

Fristående skolor och förskolor är sina egna huvudmän och regleras genom tillståndsgivning och är inte upphandlade. Därför omfattas de inte av programmet för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare. Kommunstyrelsen i Värmdö kommun har dock beslutat att förvaltningen ska verka för överenskommelser med fristående förskolor och skolor i enlighet med programmet.

Programmet har inte genomslag på gällande avtalsrelationer där villkoren redan är reglerade. Kraven kan påverka förfrågningsunderlag och avtal i upphandlingar som ligger framåt i tiden.

## Mål

Utgångspunkten i målstyrningen i Värmdö kommun är Vision Värmdö 2030 - skärgårdens mötesplats. Denna har kommunfullmäktige brutit ned i sex inriktningsmål som gäller för mandatperioden. I respektive nämnds detaljbudget beslutas hur inriktningsmålen ska brytas ned till effektmål kopplade till nämndens ansvars- och verksamhetsområde.

De inriktningsmål som kommunfullmäktige antagit gäller för kommunens samtliga verksamheter, även de som drivs av privata utförare.

### Inriktningsmål för Värmdö kommun 2015-2018

- En hållbar kommun
- Inflytande och dialog
- Omsorg och trygghet
- Livslångt lärande för livet och arbetslivet
- Ledarskap och medarbetarskap
- Resurshushållning

Varje nämnd ansvarar för att återrapportera måluppfyllelse och resultat till kommunfullmäktige. Detta görs i samband med delårsuppföljningar och i årsredovisningen. Utöver måluppfyllelse ska varje nämnd följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare.

## Ansvar

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för kommunens verksamheter. Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för verksamheter genom delegation, reglementen eller andra beslut.

Kommunstyrelsen har ansvar för att lagar, förordningar och kommunens inköps- och upphandlingspolicy efterlevs. Den fattar beslut om riktlinjer för kommunens inköp och



<b>Beslutsdatum:</b> 2016-06-22	<b>Diarienummer:</b> 2016KS/0070
<b>Dokumentnamn:</b> Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	

upphandlingar samt ansvarar för kommunövergripande ramavtal.

De kommunala bolagen ansvarar för bolagsspecifika upphandlingar. Samverkan vid upphandlingar ska dock eftersträvas.

Varje nämnd ansvarar för upphandlingar som specifikt rör dess verksamhetsområde. Nämndernas detaljbudgetar ska innehålla upphandlingsplaner som redovisar all upp-handling under året i syfte att möjliggöra samordning inom kommunen.

Nämnderna ansvarar för att säkerställa att utförare inom nämndens ansvarsområde, oavsett driftsform, bedriver verksamhet enligt:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten,
- de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet,
- de riktlinjer som MAS<sup>1</sup> fastställer.

Nämnderna ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal och uppdragsbeskrivningar som träffas med varje utförare.

Ansvarer innebär att:

- avtalen med varje utförare reglerar hur uppföljning och kontroll ska gå till,
- avtalen säkrar att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten,
- avtalen säkrar att utföraren lämnar nödvändiga statistikuppgifter till kommunen,
- avtalen säkrar att utföraren rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register och till andra myndigheter,
- avtalen reglerar hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

Varje nämnd ansvarar för att återrapportera måluppfyllelse och resultat kopplat till målen till kommunfullmäktige. Detta görs i samband med delårsuppföljningar och i årsredovisningen.

Förvaltningen verkar för överenskommelser med fristående förskolor och skolor i enlighet med programmet.

## Uppföljning

Utöver målen ska varje nämnd följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare.

När en kommunal verksamhet genom avtal lämnats över till en privat utförare ska kommunen enligt lag kontrollera och följa upp verksamheten av följande skäl:

---

<sup>1</sup> Kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska.



<b>Beslutsdatum:</b> 2016-06-22	<b>Diarienummer:</b> 2016KS/0070
<b>Dokumentnamn:</b> Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	

- som kontroll att uppdrag utförs i enlighet med uppdragsbeskrivningar, godkännande samt förfrågningsunderlag, anbud och avtal,
- som ett led i att utveckla verksamheten i syfte att skapa utrymme för nya och förbättrade tjänster.

## Uppföljningsplan

Varje nämnd ska utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamheter ska följas upp. Planen ska omfatta samtliga utförare oavsett driftsform, dvs. även verksamhet i kommunal regi.

Uppföljningsplanen ska bifogas nämndernas detaljbudgetar och följas upp och redovisas i samband med årsredovisningen.

Planen ska innehålla:

- en sammanfattande beskrivning av nämndens uppföljningsansvar
- beskrivning av vad som ska följas upp
- beskrivning av vilka uppföljningsformer som kommer att tillämpas
- angivande av vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningarna
- beskrivning av särskilda granskningsområden under året utifrån resultat från tidigare uppföljningar
- beskrivning av former för återkoppling av resultat till nämnd, utförare och allmänhet
- tidplan.

Syftet med uppföljningen är att förvissa sig om att avtalsöverenskommelser hålls och att inte oegentligheter förekommer. Vissa verksamheter eller insatser kan behöva följas upp fler gånger om året medan andra exempelvis kan följas upp vartannat år.

## Uppföljningsresultat

Med utgångspunkt i uppföljningsplanen redovisar nämnderna, i årsredovisningen, ett uppföljningsresultat för varje verksamhet som följts upp.

## Avvikelser

I de fall uppföljningen av verksamheterna visar avvikelser ska dessa rapporteras tillsammans med en åtgärdsplan i delårsrapporter och i årsredovisningen.

## Former för uppföljning

Olika typer av uppföljningar kan bli aktuella vid olika tidpunkter och beroende på verksamhet. Inom vissa områden är uppföljning och tillsyn reglerat i lag, vilket styr vilken typ av uppföljning som är möjlig.

Följande uppföljningsformer är generella och omfattar även verksamhet utförd i kommunens egen regi:



<b>Beslutsdatum:</b> 2016-06-22	<b>Diarienummer:</b> 2016KS/0070
<b>Dokumentnamn:</b> Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	

Tillsyn	Utövas av kommunen och tillsynsmyndigheter.
Riktad tillsyn	Görs på förekommen anledning, vid behov.
Verksamhetsuppföljning	Görs av kommunen utifrån uppdrag, lagar och regler.
Avtalsuppföljning	Görs av kommunen utifrån avtal.
Individuppföljning	Görs av handläggare inom respektive verksamhet.

Olika metoder för uppföljningar kan användas, exempelvis intervjuer, observationer, enkäter, dokumentationsgranskning. Uppföljningarna kan vara aviserade i förväg eller oanmälda.

Kommunen har insyns rätt i fristående skolor. Kommunen kan inte göra påpekanden eller utfärda förelägganden, men förvaltningen verkar för överenskommelser med fristående förskolor och skolor.

### Allmänhetens insyn och information

Kommunen ska se till att allmänheten får skäligen insyn i verksamheterna. Därför ska krav i avtalen reglera vilken information som ska ställas till förfogande och hur uppföljningen ska gå till<sup>2</sup>.

Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning. Information som kan tänkas efterfrågas från de privata utförarna är:

- verksamhetens kvalitet
- avvikelser
- personalen och deras villkor
- miljö-, integrations- och jämställdhetsarbete
- ekonomi
- ägarförhållanden och företrädare

Utförare av kommunala angelägenheter ska ha ett system för att hantera klagomål och synpunkter. På begäran ska uppgifter från klagomålshanteringen delges kommunen.

### Redovisning av resultat

Kommunen ska löpande redovisa resultat av lokala och nationella uppföljningar. Huvudsakligen ska redovisningen ske på kommunens hemsida. Informationen ska vara lättillgänglig, informativ och överskådlig. I verksamheter som omfattas av valfrihetssystem ska informationen publiceras exempelvis i anslutning till verktyget Jämföraren.

---

<sup>2</sup> Kommunallagen 3 kap § 19a.



<b>Beslutsdatum:</b> 2016-06-22	<b>Diarienummer:</b> 2016KS/0070
<b>Dokumentnamn:</b> Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	

## Uppföljning

Uppföljningsplaner ska ingå i nämndernas budgetdokument och resultaten av uppföljningarna redovisas i kommunens årsredovisning. Föreslagna program ingår i kommunens styrprocess och är en del av mål- och budgetprocessen.

Programmet för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare följs upp varje mandatperiod.